

DİL VE PERDE

Her yıla bir özel sayı geleneğimizi sürdürüyoruz.

Her sayısını yeni bir coşku, yeni bir dikkat, yeni bir başlangıç duygusuyla hazırladığımız *Türk Dili*, oldukça verimli geçirdiği bir yılın sonunda, dil ve edebiyat bağlamında kalıcı bir eylemi daha gerçekleştiriyor ve okuyucularını *Dilin Perdeleri* adıyla hazırladığı özel sayıyla selamlıyor.

Dilin Perdeleri: Kuşkusuz bu iki sözcük yan yana geldiğinde zihnimizde sayısız imgeler ve çağrışımlar oluşuyor. Çok anlamlılığa, dilin katmanlarına, örtük anlatmalara, imalara ve göndermelere kapı aralayan iki büyümlü sözcük: dil ve perde. Açan ve örten, açığa çıkaran ve kapatan, ifşa eden ve gizleyen.

“Yazı, belki anlamı belirlemek, onun sınırlarını belirgin hâle getirmek için yazılıyor. Ama görülüyor ki anlam, her belirlenişinde, sınırları belirgin hâle getirilişinde, bir o kadar da çoğalıyor ve bir o kadar da müphemleşiyor... Ve galiba böyle olup gitmeyi sürdüreceği gibi görünüyor. Böylece, yazı, dile getirmek istediği gerçekliği aydınlatma, açığa çıkarma yerine, onun üstünü örtüyor. Onun anlamını bire indirgeyeceğine o anlamı çoğaltıyor.”

Usta yazar Rasim Özdenören’in dosyamızda yer alan, konumuz bağlamında gerçeklikle yazı ilişkisini irdelediği, dilin derin katmanlarına vurgu yaptığı yazısından aldım bu cümleleri.

Bu sayımız, dilin köklerinden dilin düzlemlerine, dilin katmanlarından mekteplerine, lafızdan manaya uzanan çizgide okuyucularını zihinsel bir yolculuğa çağırıyor: Yazının, sözün, dil içindeki dilin, gerçeğin, gerçekliğin, gerçek ötesinin, düşün, düşselin bizi alıp götürdüğü uzak kıyıları: dilin örtük/gizemli/dolaşık kıyılarına.

Metafor, imge, mecaz, metonim, ironi, parodi, sembol, istiare, eğretileme, telmih, tevriye, teşbih, mübalağa, hüsnüatalil, mecazımürsel, tariz, tehzil, hiciv, bilmece, kinaye, argo, jargon... İdrak, hafıza, ses, harf, gösterge, göstergebilim, dilbilim, bilim dili, felsefe dili, tasavvuf dili, çocuk dili, deli dili, şiir dili, roman dili, masal dili, öykü dili, resim dili, çizgi dili, işaret dili, kuş dili... daha başka kelime ve kavramlarla da çoğaltabileceğimiz dilin sayısız hâlleri ve görünümleri.

Dil dendiğinde hemen herkesin, gerek savsöz gerek söylem gerekse bilimsel düzlemde söyleyecek bir sözü vardır; kendisinden ya da ünlü birisinden naklen. Dile dair yapılan bir toplantının açış konuşmasında ya da bir yazının girişinde sıkça göndermede bulunulan Heidegger’in o ünlü sözünü siz de duymuşsunuzdur: “*Dil varlığın evidir.*”

Ya da Jacques Lacan'ın sözünü: “*İnsan, aynı dünyaya doğduğu gibi, dilin içinde doğmakla kalmaz, dil yoluyla doğar.*”

Metaforik bir söylem olarak böyle bakıldığında, bir varlık olarak içinde bulunduğumuz ev, yani dilimiz, bir yönüyle kendisiyle *var olduğumuz*, kendisinde *var kılındığımız* şey de oluyor.

Dille ilgili bütün bu yazılanlar ve söylenenler dikkate alındığında, bu sözcük ve kavramlarla düşünölmeye başlandığında, sonunda *insan dilden ibaretmiş* ya da *insan dili kadarmış* diyesi geliyor.

Dil üzerine bir düşünme denemesi diye de özetleyebileceğimiz bu özel sayı, “Kuramsal Yaklaşımlar”, “Dilin Hâlleri” ve “Metinler Dükkânı” olarak adlandırdığımız üç bölümden oluşuyor. Her üç bölümde de birbirinden değerli yazar ve akademisyenlerimizin dilin perdeleri bağlamında inceleme ve değerlendirmelerini içeren kuramsal yazıları ve metin odaklı çalışmaları var.

Umuyoruz ve inanıyoruz ki bu özel sayımız da alanında önemli bir ihtiyacı karşılayacak ve alana katkı sunacaktır.

Bu sayımızın editörlüğünü dergimizin Yazı Kurulu üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Narlı ile Prof. Dr. Yılmaz Daşcıoğlu yaptılar. Öncelikle, bu özel sayıyı öneren, editörlüğünü üstlenen ve hazırlanmasına öncülük eden arkadaşlarımız başta olmak üzere Yazı Kurulu üyelerimize, yazılarıyla özel sayımıza katkı sağlayan bütün yazarlarımıza, konunun bibliyografik dizinini hazırlayan Yusuf Turan Günaydın'a içten teşekkür ederiz.

Bu sayının hazırlanması sürecinde, yazışmalardan haberleşmeye, düzeltiden tasarıma baskı öncesi bütün hazırlık çalışmalarını sorumluluk bilinciyle yürüten mesai arkadaşlarım, uzmanlarımız Ayda Ertüm ve Elif Karakuş'a, uzman yardımcısı Semih Topsakal'a, düzeltmen Zehra Yenemük'a, kapak ve sayfa tasarımını yapan Mehmet Güven'e gösterdikleri özenli çalışma için içten teşekkür ederim.

Dergimizin armağanlı abone kampanyası 2016 yılında da sürdürülecektir. Kampanyayla ilgili duyurumuz Kurumumuzun Genel Ağ sayfasında ve ocak sayımızda ayrıca yayımlanacaktır.

Dergimiz, 2016 yılında da aynı dikkat, titizlik ve özenle, okuyucularından ve yazarlarından aldığı güçle yürüyüşünü sürdürecektir, dilimizin ve edebiyatımızın nabzını tutmaya devam edecektir.

Yeni sayılarda buluşmak umuduyla iyi okumalar diliyorum.

Ali KARAÇALI